

Humanisme i desenvolupament científic

- Les idees i els valors d'una època nova: Renaixement
- Difusió de l'humanisme
- Desenvolupament científic
- La Reforma protestant
 - La Reforma luterana
 - L'expansió de la Reforma
- La Contrareforma
 - Lluita contra el protestantisme
 - El Concili de Trento
 - Impuls i renovació dels ordres religiosos
 - La companyia de Jesús
- Les conseqüències de la Reforma i la Contrareforma

El Renaixement

- A finals de l'Edat Mitjana van sorgir a Itàlia dos moviments d'exaltació de la cultura clàssica:

Humanisme

Renaixement

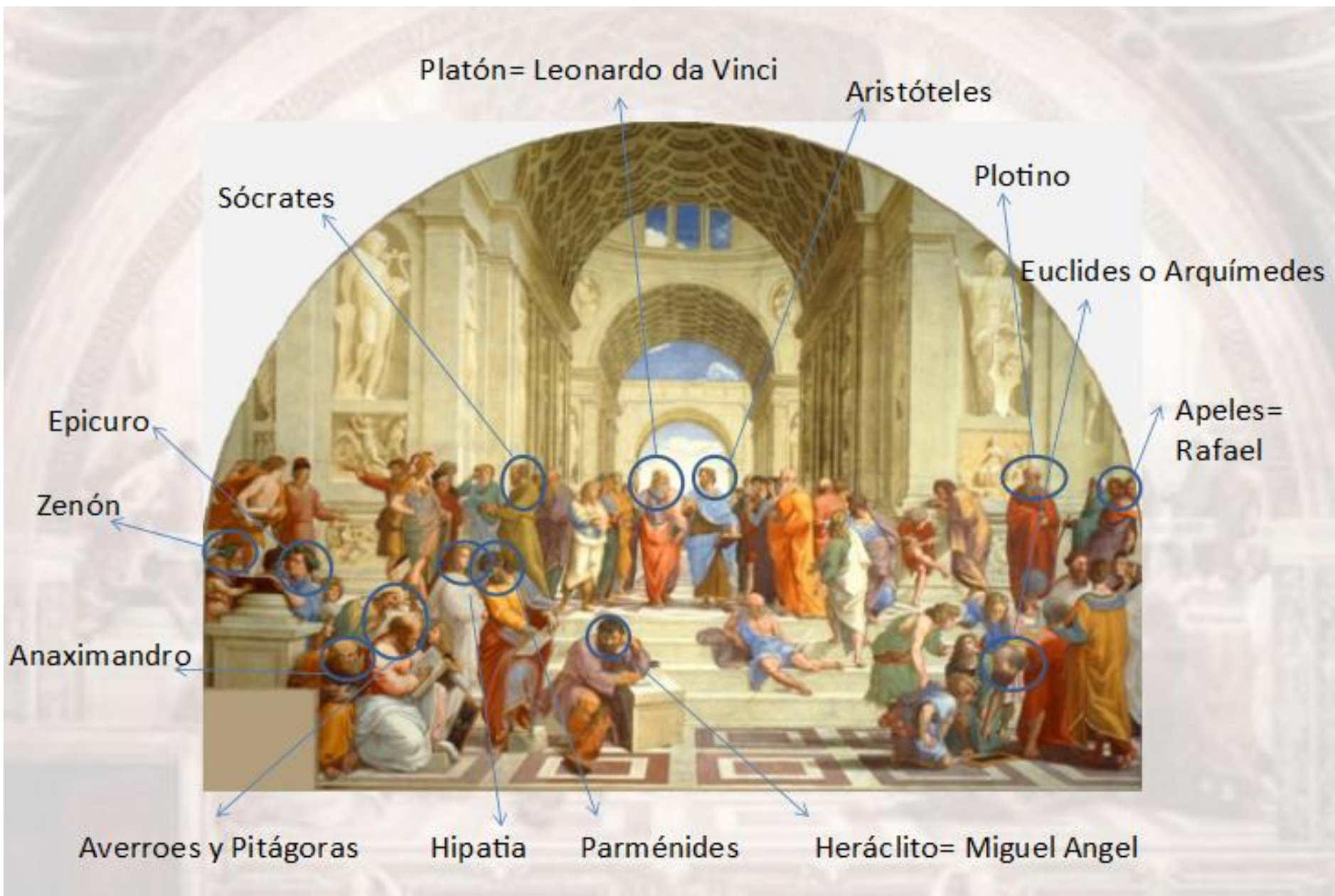
- **El Renaixement:** etapa de prosperitat econòmica.

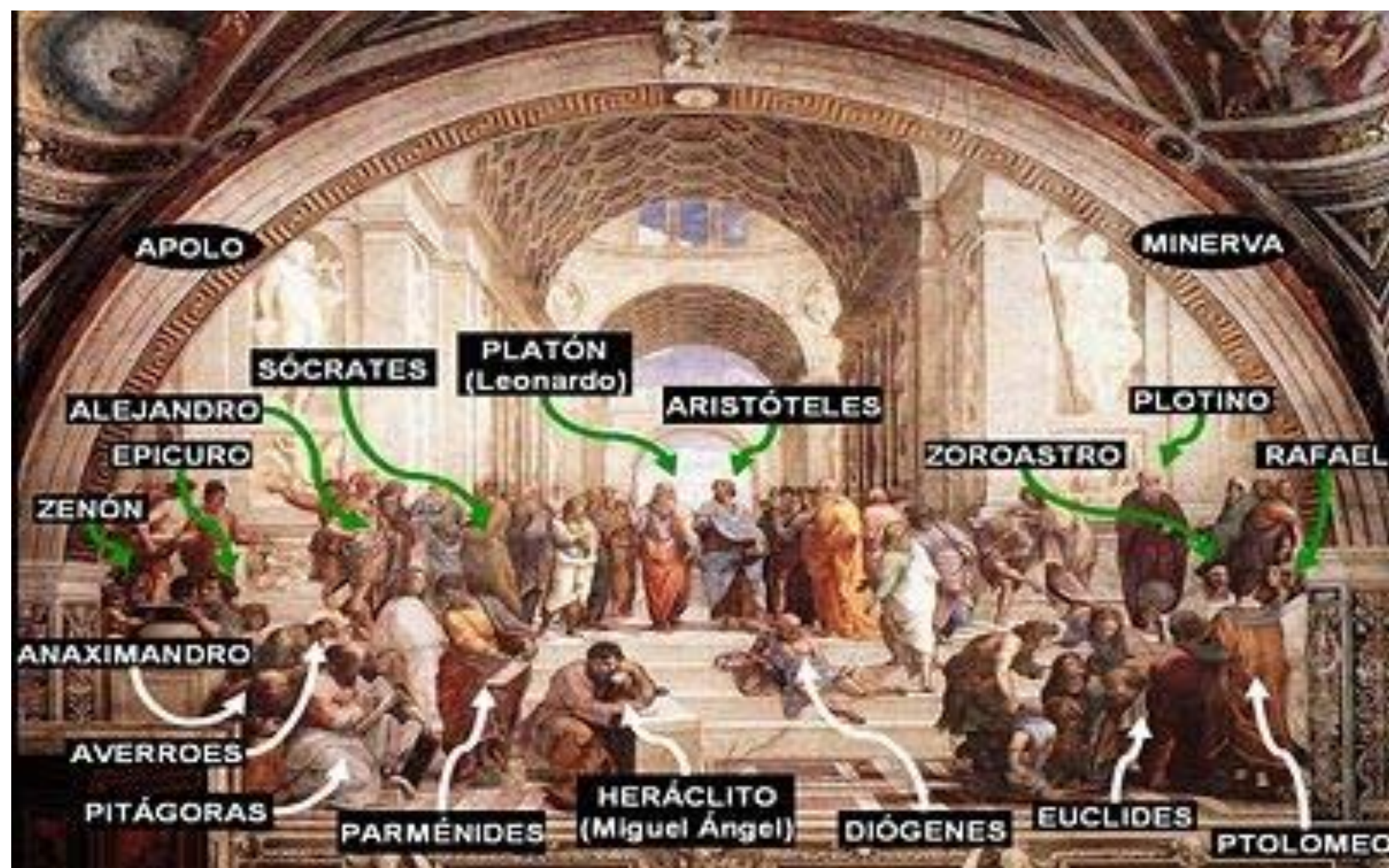
Els centres de riquesa i poder es traslladen dels castells i monestirs a les ciutats i a les corts reials.

Una nova classe social es consolida: la burgesia; al seu entorn neixen oficis i l'admiració per l'obra ben feta. Artesà i artista són dos mots que tenen la mateixa arrel.

Cada ciutat i cada cort rivalitza en ésser el centre cultural més important, i, els que tenen diners, criden al seu costat i protegeixen els poetes, pintors, escultors, arquitectes i també els músics.

- al renaixement és l'home el que ocupa el centre de l'univers:
l'humanisme.

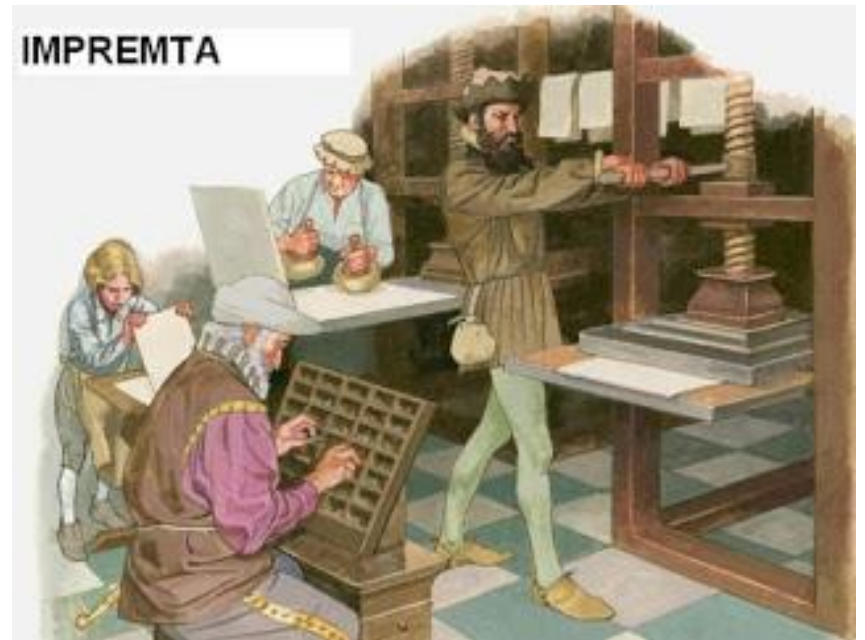

L'humanisme

- Va ser un corrent cultural que va assolir el ple desenvolupament en el s. XV i començament del XVI. Les principals característiques són:
 - **Rebuig del coneixement medieval** i afanya per **aprofundir en tots els àmbits culturals i científics**.
 - **Antropocentrisme** enlloc de teocentrisme. Es a dir col·loquem **l'ésser humà com a centre de l'univers enlloc de Déu**.
 - Els mestres s'inspiren en **l'antiguitat clàssica** i es preocupen per plasmar un **ideal de bellesa**.
 - **Recerca de la veritat mitjançant la reflexió personal i la investigació**.
 - Promoció de **les llengües populars**.
- Pensadors: Erasme de Rotterdam, Thomas More i Joan Lluís Vives, Boccaccio, Petrarca, Dante, Maquiavelo...
- Difusió:
 - la invenció de la **impremta**
 - Les **acadèmies**: impulsores del pensament humanista i centraren els seus estudis en la llengua, la literatura i la filosofia.
 - Les **universitats**: formació i la transmissió de coneixements nous.

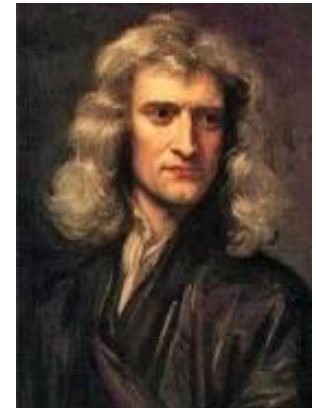
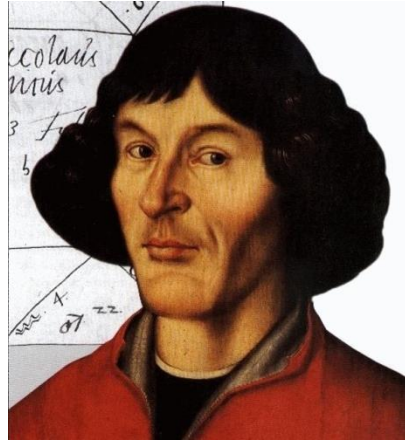
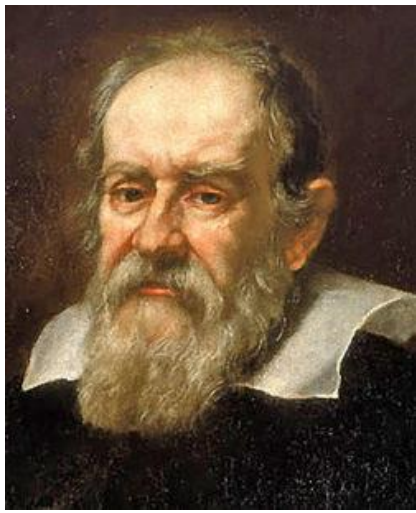

Desenvolupament científic

(1492-1789) és un moviment intel·lectual que consisteix en establir les bases de la ciència moderna a partir de l'astronomia i la física, de manera diferent a com les exposà Aristòtil, i en donar un impuls fort a les matemàtiques.

- Destaquen els científics següents: Copèrnic (heliocentrisme), Kepler, Bruno, Galileu i Newton.
- També van fer aportacions modernes importants en els camps de la matemàtica, l'astronomia i la física altres pensadors: Descartes, Bacon, Berkeley, Tycho Brahe, etc..
- Medicina: el belga *Vesali* es va ocupar d'anatomia, el francès *Paré* de cirurgia i l'aragonès *Miquel Servet* va descobrir la circulació pulmonar de la sang.

No va imposar-se totalment a Europa, les supervivències medievals hi van perdurar encara molt de temps.

La reforma protestant

- Causes:
 - Nova mentalitat (l'home renaixentista, inquiet i egocèntric)
 - **situació de crisi en l'organització de l'Església.**
 - Ostentació de la cort papal, per la compra i l'acumulació de càrrecs eclesiàstics amb vista a treure profit de les rendes i per les diferències econòmiques i culturals entre l'alt i el baix clero. Sense formació religiosa
 - Intervenció papal en qüestions polítiques de caràcter internacional i fins i tot en guerres.
 - la fe viva del poble, que aprecia l'art religiós i en desenrotlla enormement les manifestacions
 - Apogeu dels estudis humanístics, que s'ocupaven, entre altres temes, de la Bíblia.

Martí Luter (1483-1546)

- professor de teologia a la universitat alemanya de Wittenberg el 1508.
- Alemanya estava dividida en una gran quantitat d'estats, amb uns senyors que no sempre obeïen l'autoritat imperial (aliat del Papa).
- Oposició a la venda butlles d'indulgències que el Papa va encarregar als dominics, a Alemanya. El 1517 va exposar a la porta de l'església de Wittenberg un escrit amb 95 tesis contra les indulgències.
- l'excomunió de Luter pel Papa

- **doctrina luterana**

justificació per mitjà de la fe: considerant que el pecat original corromp l'home i que la voluntat humana és impotent davant la seva inclinació al mal, Luter afirma que l'home se salvarà gràcies a la fe en Crist. Elimina així un dels principis bàsics de la doctrina catòlica: el valor de les obres exteriors de l'home, per a la seva justificació davant Déu.

estructura la seva doctrina

- El lliure examen**, o interpretació lliure de la Bíblia, **on l'individu és il·luminat directament per l'Esperit Sant**. Nega així el valor de la Tradició de l'Església, mentre que la lliure interpretació originarà la multiplicitat de sectes religioses derivades del luteranisme.
- Els sacraments** són reduïts a dos: Baptisme i Eucaristia, i es supprimeixen el culte a la Verge i als Sants i la creença en el Purgatori.
- Se suprimeix** tota ostentació als temples, desapareixen les imatges i la litúrgia se simplifica al màxim: s'hi introdueix la llengua del poble; Luter mateix realitza la primera traducció de la Bíblia del llatí a l'alemany. Se suprimeixen també la jerarquia i el celibat eclesiàstics.

Expansió de la reforma

- **factors econòmics i polítics:**

- l'Església havia de renunciar a qualsevol tipus de riquesa, els seus béns, principalment les terres, van ser secularitzats i van passar a les mans dels nobles, que es feren luterans.
- La possibilitat d'enfrontar-se a l'emperador Carles V, defensor del catolicisme.
- En conjunt el luteranisme es va transformar en un moviment nacionalista d'enfrontament a Roma.

Expansió del luteranisme va provocar guerres entre els senyors i el poble i entre els nobles i l'emperador.

- Reformistes:

Calví: la llibertat humana quedava eliminada davant l'omnisciència de Déu.

Va basar la seva doctrina en la predestinació: l'home estava predestinat a salvar-se o a condemnar-se; la seva única font de fe era la Bíblia, però la fe estava reservada només als predestinats. Una fe molt intensa, acompanyada d'una vida pietosa i austera, regida per una moral extremament rígida, devien ser els signes d'haver estat assenyalat per Déu per a la salvació.

Extensió: Països Baixos, l'Alemanya Occidental, Escòcia i França

- **Anglicanisme**

La separació de l'Església d'Anglaterra de l'obediència al Papat es va produir perquè Enric VIII no havia aconseguit el divorci de la seva esposa Caterina d'Aragó.

El 1534, Enric VIII va promulgar l'**Acta de Supremacia**, convertia el rei en cap de l'Església d'Anglaterra, amb capacitat per deduir qüestions de disciplina i de dogma.

Secularització dels béns de l'Església i consolidació del moviment reformista durant el regnat del seu successor, Eduard VI, a la vegada que començaven a introduir-se al país les doctrines luteranes i calvinistes.

La Reforma en Europa

En la Europa del siglo XVI comenzaron a surgir y expandirse las ideas que promovían la reforma de la Iglesia Católica. Así, el luteranismo se enraizó pronto en el norte de Alemania y en los países escandinavos. La doctrina de Calvino desde Suiza se extendió a Francia y los Países Bajos y llegó hasta Escocia, a través de John Knox. En Inglaterra surgió la iglesia anglicana, bajo el reinado de Enrique VIII.

La contrareforma

O Reforma catòlica és al moviment creat en el si de l'Església Catòlica en resposta a la Reforma Protestant iniciada per Martin Luter, a partir de l'any 1517.

En 1543 , l'Església Catòlica romana va convocar el Concili de Trento establint:

la represa del Tribunal del Sant Ofici (Inquisició),
la creació del "Index Librorum Prohibitorum", llista de llibres prohibits per l'Església

incentivar la catequizació de la gent del Nou Món (Amèrica) amb la creació de noves ordres religioses dedicades a aquest objectiu, com la creació de Companyia de Jesús "Jesuïtes".

Altres mesures: la reafirmació de l'autoritat papal, continuació del celibat, la creació de catecismes i seminaris i la prohibició de la venda d'Indulgències.

L'art del Renaixement

- Etapes
- Característiques generals
- Arquitectura
 - Característiques
 - El Quattrocento
 - El Cinquecento
- La pintura
 - Característiques
 - El Quattrocento
 - Grans pintors del Cinquecento
- L'escultura
- L'expansió del Renaixement
 - Diversitat
 - Renaixement hispànic